

ת"פ 39635/06/10 - מדינת ישראל נגד ש' ד'

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 39635-06-10 מדינת ישראל נ' ד'

בפני	כב' הנשיאה שולמית דותן
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמת	ש' ד'

החלטה

לפני בקשה למחיקת כתב האישום בטענה של פקיעת תוקפו של צו ההבאה שהוצא כנגד הנאשמת במסגרת התליית ההליכים פקע זה מכבר.

בכתב האישום המתוקן מיום 9.5.11 יוחסו לנאשמת שמונה עבירות של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 187(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק), שלוש עבירות של איומים לפי סעיף 192 לחוק ועבירה אחת של הסגת גבול לפי סעיף 447(א)(1) לחוק, בכך שבשמונה הזדמנויות שונות במהלך השנים 2006-2011 הפרה הנאשמת החלטות שיפוטיות הנוגעות להסדרי ראייה של שלושת ילדיה במסגרת מרכז קשר ובפיקוח גורמי הרווחה, לאחר שאלו הוצאו ממשמורתם של הנאשמת ושל אביהם והוכנסו למשפחות אומנה. על-פי הנתען, במועדים הנקובים בכתב האישום הגיעה הנאשמת לבתי האומנה בהם שהו בנותיה (ופעם אחת אף לגן הילדים של בתה הקטנה) שלא בתיאום עם גורמי הרווחה ומחוץ לשעות הביקור שנקבעו לה, ולקחה את בנותיה עמה חרף התנגדותם של הורי האומנה. באחת הפעמים ברחו הנאשמת יחד עם ילדיה ממרכז הקשר בעיצומה של פגישה שהתקיימה ביניהם בנוכחותה של עובדת סוציאלית. בכל המקרים החזרת הילדים לבתי האומנה התאפשרה רק לאחר שגורמי הרווחה איתרו את הנאשמת, והזעיקו את המשטרה למקום הימצאה.

בהתייחס לעבירות האיומים בהן הואשמה הנאשמת, נטען בכתב האישום כי ביום 21/07/07 איימה הנאשמת בטלפון על פקידת הסעד כי "תגיע אליה כדי לדקור אותה" (אישום שלישי), ביום 21/05/09 איימה על העובדת הסוציאלית במרכז הקשר כי "אם תזמין משטרה הילדים ימותו שכן בכוונתה להרוג את עצמה ואת הילדים" (אישום שישי) ובהזדמנות אחרת אף איימה על האב האומן של שתי בנותיה, לאחר שזה סירב לאפשר לה לקחת את בנותיה ודרש ממנה לעזוב את המקום, באומרה לו, כי "תשלח את החבר שלה שיטפל בו" (אישום רביעי).

עם הגשת כתב האישום נעצרה הנאשמת ושחררה בתנאים מגבילים, שכללו הרחקה מילדיה וממשפחות האומנה, חתימה על התחייבות עצמית ועל כתב ערבות בסך של 10,000 ₪ כ"א, והפקדה כספית בסך של 500 ₪, והתיק נקבע להקראת כתב האישום. דא עקא, במשך כשנה וחצי לא טרחה הנאשמת להתייצב לדיונים ו/או לא אותרה

לצורך זימונה לדיונים שנקבעו להקראת כתב האישום. בגין אי התייצבותה של הנאשמת הוצאו נגדה במהלך התקופה הנ"ל ארבעה צווי הבאה, האחרון שבהם ביום 23/01/13, אז גם הוטלו ההליכים והוצא נגדה צו המעצר נשוא ההחלטה דנן.

ביום 04/12/13 הגיש ב"כ הנאשמת בקשה למחיקת כתב האישום, בה טען כי דינו של צו הבאה כדין מעצר שניתן שלא בנוכחות חשוד, ועל כן לפי סעיף 19(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים) תשנ"ו-1996 (להלן: החסד"פ מעצרים) תוקפו ל-180 ימים, אלא אם כן האריך ביהמ"ש תקופה זו. מאחר וחלפו למעלה מעשרה חודשים מאז הוטלו ההליכים והוצא צו המעצר - במהלכם לא אותרה הנאשמת ע"י המאשימה, והמאשימה מצידה לא בקשה לחדש את צו המעצר, טוען הסניגור כי צו המעצר פקע. לאור זאת **"ומשלא נעשה מאמץ סביר מצד הפרקליטות לאתר את הנאשמת"** - הרי שיש להורות לטענתו על מחיקת כתב האישום.

המאשימה בתגובתה מיום 06/01/14 טענה, כי ביום 16/09/13 הוכרזה הנאשמת כ"דרושה לחקירה" וכי כאשר תאוטר ע"י המשטרה היא תיעצר ותובא בפני בית המשפט. עוד טענה, כי **"פקיעת תוקפו של צו הבאה אינו עילה למחיקת כתב אישום"** (ס' 3 לתגובה).

בתשובתו לתגובת המאשימה טען הסניגור, כי מאחר שצו המעצר פקע ולא נתבקש חידושו - אין כיום כל החלטה שיפוטית המצדיקה מעצרה של הנאשמת, והכרזת הנאשמת כ"דרושה לחקירה" אינה מקימה עילה למעצר, אלא לכל היותר עילה לעיכובה לצורך ביצוע צו מעצר, אשר כאמור פקע.

סמכותו של בית המשפט להורות על מחיקת כתב אישום מעוגנת בסעיף 150 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ) שעניינו בהעלאת טענות מקדמיות ע"י הנאשם, וכן בסעיף 94 לחסד"פ שעניינו בחזרתו של התובע מכתב האישום. כן רשאי ביהמ"ש להורות על מחיקת כתב אישום מכח הדוקטרינה של הגנה מן הצדק, המעוגנת בסעיף 149(10) לחסד"פ וחובקת טענות מטענות שונות.

בקשתו של הסניגור למחיקת כתב האישום מבוססת על שני נימוקים חלופיים:

האחד- במישור העובדתי ועניינו בטענה כי תוקפו של צו המעצר פקע;

השני- במישור המשפטי ועניינו בטענה כי לא נעשה מאמץ סביר מצד המאשימה לאיתור הנאשמת, ונראה כי נימוק זה מכוון לטענה של "הגנה מן הצדק" בשל התמשכות ההליכים בעטיה של המאשימה.

מן הבחינה העובדתית, טענת הסניגור בדבר פקיעת תוקפו של צו ההבאה- בדין יסודה:

סמכותו של ביהמ"ש ליתן צו הבאה כנגד נאשם בשל אי התייצבותו לדיונים קבועה בסעיפים 99-103 לחסד"פ . ואולם סעיפים אלו אינם כוללים הוראה בדבר משך תוקפו של צו ההבאה.

בספרו כתב המלומד י' קדמי:

"ככלל דין צו הבאה כדין צו מעצר שניתן שלא בנוכחות העצור לפי סעיף 12 לחסד"פ"

(מעצרים) ויחולו לגביו הוראותיו של החסדפ מעצרים בקשר למעצר (ראשוני) על פי צו, בכפוף לאמור בסעיפים 101-103 לחסד"פ ... " (י' קדמי סדר הדין בפלילים (חלק שני- 2009) 1027).

מיום 31.3.1995

תיקון מס' 19

ס"ח תשנ"ה מס' 1514 מיום 31.3.1995 עמ' 165 (ה"ח 2194)

הוספת סעיף 94א

לגבי צו מעצר של נאשם על פי צו שופט קובע ס' 19 לחסד"פ מעצרים:

"(א) צו מעצר שניתן שלא בנוכחות החשוד, יבוצע בידי שוטר או בידי עובד

ציבור שהוסמך לכך.

(ב) צו שניתן לפי סעיף קטן (א) יהיה בתוקף 180 ימים, אלא אם כן האריך

השופט את התקופה, בהחלטה מנומקת בכתב".

מכאן, כי תוקפו של צו הבאה שניתן כנגד נאשם שלא בנוכחותו תקף למשך 180 ימים מיום הוצאתו, ועל כן מקום בו לא אותר הנאשם במהלך תקופה זו, חרף מאמצי המשטרה לאתרו, ולא הוגשה בקשה לחידושו או להארכת תוקפו - הרי שצו ההבאה פוקע, ולא ניתן יהא לעצור את הנאשם אם יאותר לאחר מועד זה.

יש לציין, כי שאלת משך תוקפו של צו הבאה שהוצא כנגד אדם **שלא ניתן לאתרו** עלתה בפסיקה גם בהקשר של קיום צו הבאה שניתן כנגד **חייב בהוצל"פ**. בחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967 (להלן: חוק ההוצל"פ) נקבע בסעיף 74טז:

"(ב) צו הבאה או צו מאסר יבוצע בידי המשטרה בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-90 ימים מיום שהועבר לה".

"(ג) חייב שלא אותר, אף שנעשו מאמצים של ממש לאתרו, או שלא ניתן לבצע את הצו נגדו בשל היותו מחוץ לגבולות המדינה, או בשל הנסיבות האמורות בסעיף 74ז(א), תתחיל התקופה האמורה בסעיף קטן (ב) מהיום שניתן לאתרו או לבצע את הצו, לפי הענין".

כלומר, בכל הנוגע לצו הבאה שניתן כנגד חייב, על המשטרה מוטלת החובה לבצעו בתוך 90 יום מהיום שהועבר אליה, ואולם על מנת שהמשטרה לא תימצא בסיטואציה בה היא מפרה צווים שיפוטיים, נקבע כי אם החייב לא אותר, על אף שנעשו מאמצים של ממש לאתרו או שלא ניתן לבצע את צו המאסר כנגד החייב מאחר שהוא יצא את גבולות המדינה או מהסיבות המנויות בסעיף 74ז(א) - תתחיל תקופת 90 הימים להימנות מהיום שבו **ניתן לאתר** את החייב או לבצע את הצו שהוצא נגדו.

עם זאת, בסעיף 74ז(ג) לחוק ההוצל"פ נקבע, כי אם **"לא ניתן לבצע צו הבאה או צו מאסר, בשל היות החייב מחוץ לגבולות המדינה או בשל הנסיבות האמורות בסעיף קטן (א), במשך תקופה העולה על שישה חודשים - בטל הצו".**

הנה כי כן, בחוק ההוצל"פ מנויים שלושה מצבים בהם לא ניתן יהיה לקיים צו מאסר או הבאה כנגד חייב: האחד, כאשר לא ניתן לאתרו (על אף שנעשו מאמצים של ממש לשם כך), השני, כאשר החייב יצא את גבולות המדינה והשלישי, כולל את קשת המקרים המנויה בסעיף 74ז(א) לחוק (חייב המשרת שירות סדיר או שירות מילואים; צו הבאה/מאסר הפוגעים בבריאות החייב; כתוצאה מביצוע הצו ישאר ללא השגחה או טיפול הולם קטין או חסר ישע התלויים בחייב; לחייב מוגבלות אחרת בגינה לא ניתן לבצע את הצו). באשר לשני המצבים האחרונים קבע המחוקק בסעיף 74ז(ג) לחוק ההוצל"פ כי אם לא ניתן לבצע את הצו במשך תקופה העולה על ששה חודשים בטל הצו, ואולם, באשר לסוג הראשון, הנוגע למצב בו **לא ניתן לאתר** את החייב, על אף שנעשו מאמצים של ממש לאתרו, שותק חוק ההוצל"פ לגבי משך תוקפו של הצו.

בענין פרולינגר נ' **מדינת ישראל** קבע ביהמ"ש המחוזי (רצ"פ (ת"א) 1046/09 יצחק פרולינגר-עמירון נ' מדינת ישראל ואח' מיום 13/10/10 פורסם בנבו), כי שתיקת החוק לגבי תוקפו של צו הבאה שהוצא כנגד חייב **אשר לא ניתן לאתרו**, אין פירושה כי תוקפו של הצו אינו מוגבל בזמן, וכי הגבלת תוקפו של צו הבאה כנגד חייב במקרים האחרים המנויים בסעיף 74טז לחוק - אינה יוצרת "הסדר שלילי" לגבי תוקפו של צו הבאה במקרה שלא ניתן לאתר את החייב. איזון בין זכות הקנין של הזוכה לבין ההגנה על כבודו וחירותו של החייב- קבע ביהמ"ש - מוביל לעריכת **היקש משלים** מההוראה המגבילה תוקפו של צו הבאה לגבי חייב שיצא את גבולות המדינה ומחייב את המסקנה לפיה לרשות המשטרה יעמדו **90 ימים** לביצוע הצו **מהיום שבו אותר** החייב, ובכל מקרה הצו יעמוד בתוקפו **במשך 6 חודשים** מיום המצאת הצו למשטרה. לאור זאת, קבע ביהמ"ש באותו מקרה, כי צו ההבאה אשר לא בוצע מהטעם שהחייב לא אותר, על אף שנעשו מאמצים של ממש לאתרו, פקע מאחר שחלפו למעלה משישה חודשים מיום המצאת הצו.

החסד"פ מעצרים, לעומת זאת, שותק לגבי משך הזמן העומד לרשות המשטרה לביצוע צו המעצר מרגע שהנאשם **אותר**, ואולם בדומה לחוק ההוצל"פ - הוא קובע, כי בכל מקרה יעמוד הצו בתוקפו למשך 6 חודשים (180 ימים).

המסקנה אם כן היא כי צו המעצר בענייננו פקע. יחד עם זאת, מסקנה זו כשלעצמה אין בה כדי להביא למחיקת כתב האישום כנגד הנאשמת, כטענת הסניגור. כאמור, המקרים למחיקת כתב האישום מנויים בסעיפים 94, 150-149 לחסד"פ ופקיעת צו הבאה אינו נמנה עמיהם. ודוק: העובדה כי הצו פקע אין פירושה שלא ניתן יהא לאתר הנאשמת ולעוצרה לשם הבאתה לדיונים, שהרי בכל עת פתוחה הדרך בפני המאשימה לבקש להביא הנאשמת אל בית המשפט בדרך של צו מעצר שינתן נגדה ע"י ביה"מ.

אשר לטענתו השניה של הסניגור, לפיה מחיקת כתב האישום דנן מתבקשת נוכח העובדה כי הפרקליטות לא עשתה "מאמץ סביר" לאתר את הנאשמת - טענה זו איננה יכולה להתקבל:

התמשכותם של ההליכים במקרה דנן ועצם הצורך לאתר את הנאשמת על מנת להביאה למשפט - הינם פועל יוצא של התנהלות הנאשמת עצמה אשר למן תחילת ההליך לא טרחה להתייצב לדיונים. משכך, מחיקת כתב האישום מן הטעם שהנאשמת לא אותרה יהא בה למעשה משום מתן "פרס" לנאשמת על אי התייצבותה לדיונים. בענין זה כבר נפסק, כי **"מי שיודע שהליכים מתנהלים נגדו צריך להקפיד לעדכן את מענו כחוק. התחמקויות מאימת הדין אינן יכולות ליצור טיעון בערעור ולפעול לטובת המערער"** (ע"פ (מחוז-תל אביב-יפו) 071902/04 **שלמה קדם נ' מדינת ישראל**) - זאת כדי למנוע מצב בו "יצא חוטא נשכר".

על כן, אף אם יש ממש בטענת הסניגור, לפיה המשטרה לא ערכה נסיונות רציניים לאיתור הנאשמת - טענה שלא הוכחה כלל - הרי שאין בכך להביא למחיקת כתב האישום, ודאי לא על רקע העובדה כי ההליכים כנגד הנאשמת הותלו (שכן השיהוי שבאיתורה לא גורם לבזבוז זמן שיפוטי יקר) ועל רקע העובדה כי התקופה שחלפה מאז הוצאת צו המעצר נגד הנאשמת (עשרה חודשים) אינה כה ארוכה ומקוממת. יש לזכור גם, כי עניינו של כתב האישום בעבירות **מתמשכות**, שהאחרונה בהן בוצעה ע"י הנאשמת **בשנת 2011**, ולא בעבירות הנטועות בעבר הרחוק. ועל כן גם מן הטעם הזה אין הצדקה להורות על מחיקת כתב האישום. תוצאה זו עולה בקנה אחד גם עם ההלכה הרווחת בפסיקה, לפיה מחיקת כתב אישום עקב טענה של הגנה מן הצדק היא בגדר מהלך קיצוני ומיוחד, אשר ינקט ע"י ביהמ"ש במקרים נדירים ויוצאי דופן.

סופו של דבר הבקשה למחיקת כתב האישום נדחית.

אין בתוצאה זו כמובן כדי לחסום דרכו של הסניגור לשוב ולהגיש הבקשה למחיקת כתב האישום בשנית, אם וכאשר יהפוך השיהוי מצד המאשימה באיתורה של הנאשמת לקיצוני ולבלתי סביר.

המזכירות תשלח העתק מהחלטה זו אל הצדדים.

ניתנה היום, כ' שבט תשע"ד, 21 ינואר 2014, בהיעדר הצדדים.